

Věc C-308/23

Doplnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

Datum doručení:

1. srpna 2023

Předkládající soud:

Landgericht Duisburg (Německo)

Datum předkládacího rozhodnutí:

21. července 2023

Žalobce:

YV

Žalovaná:

Mercedes-Benz Group AG

LANDGERICHT DUISBURG (zemský soud v Duisburgu, Německo)

USNESENÍ

1 O 223/20

Ve věci

pana YV

– žalobce –,

procesní zmocněnec: BRR Automotive Rechtsanwaltsgesellschaft mbH, Berlín,

proti

Mercedes-Benz Group AG, zastoupené svým představenstvem, Mercedesstraße
120, Stuttgart

– žalované –,

procesní zmocněnci: advokáti Junge a kolegové, Kolín nad Rýnem,

1. občanskoprávní senát Landgericht Duisburg (zemský soud v Duisburgu) dne 21. července 2023

soudcem zemského soudu Nenneckem jakožto samosoudcem

rozhodl takto:

Soudní dvůr Evropské unie se prostřednictvím doplnění usnesení ze dne 26. dubna 2023 žádá, aby v rámci rozhodnutí o předběžných otázkách, které již bylo vyžádáno usnesením ze dne 26. dubna 2023, na základě článku 267 SFEU odpověděl rovněž na tyto další otázky:

10. Je účelem ustanovení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/46/ES ze dne 5. září 2007, zejména jejího čl. 18 odst. 1 a čl. 3 bodu 36, rovněž ochrana individuálního nabyvatele vozidla konkrétně před uskutečněním pořízení vozidla, které nesplňuje požadavky stanovené právem Evropské unie, jež by s vědomím, že dané vozidlo nesplňuje požadavky stanovené právem Evropské unie, neuskutečnil, protože si je nepřál?
11. Musí být bez ohledu na odpověď na předchozí otázku v případě, že se výrobce vozidla dopustí porušení ustanovení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/46/ES ze dne 5. září 2007, respektive norem vnitrostátního práva přijatých na jejím základě, zejména že se výrobce vozidla dopustí porušení zákazu vydat nepravdivé prohlášení o shodě, výrobce podle práva Evropské unie vždy nebo alespoň v určitých případech povinen nabyvatele v plném rozsahu zprostit důsledků pořízení vozidla, které neodpovídá požadavkům stanoveným právem Evropské unie, zakládajícího se na tomto porušení, tedy nahradit mu, pokud o to požádá, – popřípadě oproti předání dotčeného vozidla a převodu vlastnického práva k němu a se započtením hodnoty případného dalšího prospěchu, který nabyvatel získal v důsledku pořízení daného vozidla – náklady vynaložené na pořízení vozidla? Pokud tomu tak je pouze v určitých případech: V jakých případech tomu tak je?
12. V případě, že odpověď na jedenáctou otázku je záporná nebo je kladná pouze v určitých případech: Je omezení nároku na náhradu škody uplatněného pořizovatelem vozidla, které neodpovídá požadavkům stanoveným právem Evropské unie ohledně jeho emisí výfukových plynů nebo podoby jeho systému regulace emisí, na částku, o kterou pořizovatel dané vozidlo vzhledem k rizikům spojeným s nepřípustným odpojovacím zařízením pořídil předraženě, vždy v souladu s požadavky stanovenými právem Evropské unie, pokud výrobce vydal pro vozidlo nepravdivé osvědčení o shodě, ze kterého vyplývá jeho soulad se všemi právními akty účinnými v době jeho

výroby, pouze z nedbalosti? Pokud tomu tak není vždy: V jakých případech tomu tak není?

13. V případě kladné odpovědi na dvanáctou otázku: Je omezení nároku na náhradu škody uplatněného pořizovatelem vozidla, které neodpovídá požadavkům stanoveným právem Evropské unie ohledně jeho emisí výfukových plynů nebo podoby jeho systému regulace emisí, na částku, o kterou pořizovatel dané vozidlo vzhledem k rizikům spojeným s nepřipustným odpojovacím zařízením pořídil předraženě, nejvýše však na 15 % kupní ceny, vždy v souladu s požadavky stanovenými právem Evropské unie, pokud výrobce vydal pro vozidlo nepravdivé osvědčení o shodě, ze kterého vyplývá jeho soulad se všemi právními akty účinnými v době jeho výroby, pouze z nedbalosti? Pokud tomu tak není vždy: V jakých případech tomu tak není?

I.

Skutkový základ projednávaného sporu v rozsahu, v jakém je to relevantní pro požadované rozhodnutí o předběžných otázkách, vyplývá z usnesení předkládajícího senátu ze dne 26. dubna 2023 uvedeného ve výroku tohoto rozhodnutí a dále ze spisu Landgericht Duisburg (zemský soud v Duisburgu) ve věci 1 O 223/20, který již byl předložen Soudnímu dvoru (věc C-308/23).

II.

Podnět k doplnění předběžných otázek formulovaných v uvedeném usnesení o otázky 10 a 11 formulované ve výroku tohoto rozhodnutí zavádají vyjádření Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr, Německo) obsažená v jeho rozsudcích ze dne 26. června 2023 (sp. zn. VIa ZR 335/21, VIa ZR 533/21 a VIa ZR 1031/22), které byly vydány se zřetelem na rozsudek Soudního dvora ze dne 21. března 2023 (věc C-100/21).

1.

Předkládající senát, jak je zřejmé z jeho již zmíněného usnesení ze dne 26. dubna 2023, dovodil ze směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/46/ES ze dne 5. září 2007 zákaz vydat pro vozidlo, pro které musí být podle čl. 18 odst. 1 a čl. 3 bodu 36 uvedené směrnice vydáno prohlášení o shodě, nepravdivé prohlášení o shodě – tento závěr je rovněž v souladu s výkladem Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr) (viz zejména rozsudek ze dne 26. června 2023, sp. zn. VIa ZR 335/21, bod 23) – a dále z uvedeného rozsudku Soudního dvora ze dne 21. března 2023 vyvodil, že účelem tohoto zákazu je i ochrana individuálních nabyvatelů vozidel před pořízením vozidla, které nesplňuje požadavky stanovené právem Evropské unie.

Na základě vyjádření Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr) obsažených v jeho třech rozsudcích uvedených výše před bodem 1 tohoto rozhodnutí však po

opětovném [a] důkladnějším přezkoumání vyvstává otázka, zda je účelem pravidel stanovených směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2007/46/ES ze dne 5. září 2007, zejména například zákazu vydat pro vozidlo nepravdivé prohlášení o shodě, rovněž ochrana individuálního nabyvatele vozidla právě i konkrétně před uskutečněním pořízení vozidla, které nesplňuje požadavky práva Evropské unie, jež by si při vědomí skutečných okolností nepřál uskutečnit, a proto by je ani neuskutečnil, tedy i jeho práva na hospodářské sebeurčení a zejména jeho zájmu nebyť nucen k přijetí nechtěných závazků.

Pokud tomu tak je, přichází v úvahu nárok, který žalobce uplatnil v projednávané věci, tedy nárok na vrácení kupní ceny oproti předání dotčeného vozidla a převodu vlastnického práva k němu, a to za současného odečtení hodnoty užitku, které získal díky danému vozidlu, podle § 823 odst. 2 [Bürgerliches Gesetzbuch (občanský zákoník), dále jen „BGB“] ve spojení s § 6 odst. 1 [Verordnung über die EG-Genehmigung für Kraftfahrzeuge und ihre Anhänger sowie für Systeme, Bauteile und selbstständige technische Einheiten für diese Fahrzeuge (nařízení o ES schvalování motorových vozidel a jejich přípojných vozidel, jakož i systémů, konstrukčních částí a samostatných technických celků pro tato vozidla), dále jen „EG-FGV“], který byl přijat na základě směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/46/ES ze dne 5. září 2007, jinak [uvedený nárok přichází v úvahu] pouze v případě, že přinejmenším pokud jde o projednávanou věc, je třeba na jedenáctou otázku formulovanou ve výroku tohoto rozhodnutí třeba odpovědět kladně nebo pokud – což se v projednávané věci s ohledem na současný stav zřejmě nestane – by se dospělo k závěru, že žalovaná žalobci v rozporu s dobrými mravy úmyslně způsobila škodu [Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr) příslušný nárok uznává v posledně uvedeném případě, viz například rozsudek Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr) ze dne 25. května 2020, sp. zn. VI ZR 252/19).

Nárok uplatněný žalobcem vzniká na základě § 823 odst. 2 BGB v případě, že individuální nabyvatel vozidla – což je v tomto případě žalobce – má být ustanoveními směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/46/ES ze dne 5. září 2007, a tedy i vnitrostátními právními normami přijatými na základě této směrnice – v tomto případě § 6 odst. 1 EG-FGV – chráněn právě i konkrétně před uskutečněním pořízení vozidla, které nesplňuje požadavky práva Evropské unie, jež by si při vědomí skutečných okolností nepřál uskutečnit, a tudíž by je ani neuskutečnil, jinými slovy v případě, že má být ustanoveními směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/46/ES ze dne 5. září 2007, a tedy i vnitrostátními právními normami přijatými na jejím základě chráněna i obecná svoboda jednání a jakožto její projev [i] právo na hospodářské sebeurčení nabyvatele – v tomto případě žalobce –, tedy zájem nebyť nucen k přijetí nechtěných závazků, a to v takové podobě, že vydání nesprávného prohlášení o shodě – popřípadě i z nedbalosti – vede ke vzniku nároku nabyvatele na náhradu nákladů vynaložených na pořízení, zejména kupní ceny zaplacené prodejci, vůči výrobci, který vyplývá z právních předpisů o právních následcích deliktního jednání [viz zejména rozsudek Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr) ze dne 26. června 2023, sp. zn. VIa ZR 335/21, zvláště body 20 a 23]. V takovém případě

totiž nechtěné nevýhodné pořízení vozidla, posuzované již samo o sobě, spadá do oblasti působnosti ochrany poskytované porušeným právním předpisem, to znamená do oblasti toho, před čím by měl porušený právní předpis nabyvatele chránit. Podle názoru Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr) je tato okolnost podmínkou vzniku jeho nároku na zproštění se důsledků pořízení vozidla směřujícího vůči výrobcí vozidla v tom smyslu, že v konečném důsledku je toto pořízení, pokud jde o nabyvatele – v tomto případě žalobce –, v plném rozsahu zrušeno, a to podle § 823 odst. 2 BGB [viz zejména rozsudek Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr) ze dne 26. června 2023, sp. zn. VIa ZR 335/21, zvláště bod 20].

Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr) takový ochranný účel ustanovení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/46/ES ze dne 5. září 2007 a norem německého práva přijatých na základě této směrnice stále neshledává [viz zejména rozsudek Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr) ze dne 26. června 2023, sp. zn. VIa ZR 335/21, body 19 a 24 a násl.]. Zájem chráněný unijním právem spatřuje pouze v tom, aby na základě uzavření smlouvy o koupi motorového vozidla nevznikla v důsledku porušení evropských právních předpisů o výfukových plynech ze strany výrobce vozidla majetková újma ve smyslu koncepce určení výše škody zjištěním rozdílu hodnoty majetku před škodnou událostí a po ní (tzv. *Differenzhypothese*) [výše uvedený rozsudek Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr), bod 32]. Podle Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr) se však ochrana poskytovaná unijním právem nevztahuje na zájem pořizovatele nebýt vázán smlouvou [výše uvedený rozsudek Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr), bod 19].

Z tohoto důvodu Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr) na základě pouhého porušení ustanovení uvedené směrnice ve spojení s § 6 a § 27 odst. 1 EG-FGV a § 823 odst. 2 BGB nabyvateli vozidla nepřiznává nárok na náhradu nákladů vynaložených na pořízení vozidla – popřípadě oproti předání dotčeného vozidla a převodu vlastnického práva k němu a se započtením hodnoty dalšího prospěchu získaného v důsledku pořízení daného vozidla –, který v projednávané věci uplatňuje žalobce (strana 2 žaloby ze dne 18. srpna 2020, list 2 spisu, strana 1 podání ze dne 23. května 2021, list 729 spisu, strany 1 a násl. protokolu z jednání konaného dne 17. února 2023, list 820/124 a násl. spisu), nýbrž pouze nárok na náhradu škody představované rozdílem v hodnotě majetku (tzv. *Differenzschaden*), kterou je případně třeba zjistit a která se určuje na základě porovnání majetkové situace nastalé v důsledku události zakládající odpovědnost za škodu s majetkovou situací, která by nastala bez této události [viz zejména rozsudek Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr) ze dne 26. června 2023, sp. zn. VIa ZR 335/21, bod 40]. Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr) za škodu, jejíž náhradu lze přiznat na základě pouhého porušení ustanovení výše uvedené směrnice ve spojení s § 6 a § 27 odst. 1 EG-FGV a § 823 odst. 2 BGB, považuje – pouze – částku, o kterou nabyvatel předmět koupě vzhledem k rizikům spojeným s nepřipustným odpojovacím zařízením pořídil předraženě [viz zejména rozsudek Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr) ze dne 26. června 2023, sp. zn. VIa ZR 335/21, bod 40], přičemž spodní hranici tohoto nároku omezuje na

nejméně 5 % kupní ceny a horní hranici na maximálně 15 % kupní ceny [výše uvedený rozsudek Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr), body 73 a 75].

Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr) v této souvislosti uvádí, že unijní právní stav byl rozsudkem Soudního dvora ze dne 21. března 2023 (věc C-100/21) upřesněn v tom smyslu, že právo Evropské unie nevyžaduje, aby bylo pořízovateli motorového vozidla opatřeného nepřípustným odpojovacím zařízením přiznáno takové postavení, jako kdyby danou kupní smlouvu neuzavřel, tedy aby byl zájem na zrušení kupní smlouvy zahrnut do věcné působnosti ochrany poskytované § 6 odst. 1 a § 27 odst. 1 EG-FGV [rozsudek Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr) ze dne 26. června 2023, sp. zn. VIa ZR 335/21, bod 23].

Podle předkládajícího senátu však z výše uvedeného rozsudku Soudního dvora ze dne 21. března 2023 nevyplývá žádné vyjádření ohledně toho, zda ustanovení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/46/ES ze dne 5. září 2007 mají individuálního nabyvatele chránit konkrétně i před uskutečněním pořízení vozidla, které nesplňuje požadavky práva Evropské unie, jež by si při vědomí skutečných okolností nepřál uskutečnit, a tudíž by je ani neuskutečnil, tedy zda v tomto ohledu mají chránit i svobodu rozhodování, a již proto vyžadují, aby mu v případě porušení ustanovení uvedené směrnice a vnitrostátních právních norem přijatých na jejím základě – zejména porušení zákazu vydat nepravdivé prohlášení o shodě – ze strany výrobce byl vůči tomuto výrobcí přiznán nárok na jeho plné zproštění důsledků smlouvy založené na tomto porušení, tedy, pokud o to požádá, na náhradu nákladů vynaložených na pořízení daného vozidla – a to popřípadě oproti jeho předání a převodu vlastnického práva k němu a se započtením hodnoty dalšího prospěchu získaného v důsledku pořízení daného vozidla, jak v projednávané věci požaduje žalobce.

Předkládající senát proto má za to, že na základě článku 267 SFEU je nezbytné Soudnímu dvoru předložit rovněž další, desátou otázku formulovanou ve výroku tohoto rozhodnutí a požádat o odpověď na ni.

2.

Bez ohledu na výše uvedené předkládající senát nevylučuje ani to, že právo Evropské unie, zejména zásada efektivity zmíněná v rozsudku Soudního dvora ze dne 21. března 2023 (bod 93), vyžaduje, aby byl nabyvateli vozidla – v projednávané věci žalobci – v případě, že výrobce – v projednávané věci žalovaná – vydal prohlášení o shodě, které nepravdivě osvědčuje soulad vozidla se všemi právními akty účinnými v době jeho výroby, přiznán nárok na náhradu nákladů vynaložených na pořízení daného vozidla, a to oproti jeho vrácení a se započtením prospěchu získaného díky danému vozidlu.

Na druhou stranu v takovém případě přichází v úvahu i nárok pouze na náhradu částky představující zmenšení majetku vzniklého nabyvateli, přičemž však nabyvatel obdrží pouze určitou peněžní částku a vozidlo si musí ponechat. Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr) v případě, že výrobce nejednal

úmyslně a nedopustil se úmyslného poškození nebo dokonce podvedení nabyvatele v rozporu s dobrými mravy, nabyvateli přiznává pouze tento nárok, který navíc omezuje co do výše [podrobně rozsudek Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr) ze dne 26. června 2023, sp. zn. VIa ZR 335/21].

Předkládající senát každopádně považuje za možné, že právo Evropské unie zejména s ohledem na zásadu efektivitativy vyžaduje, aby byl žalobci již v případě, že zájem chráněný právem Evropské unie spočívá pouze v tom, aby na základě uzavření smlouvy o koupi motorového vozidla nevznikla v důsledku porušení právních předpisů Evropské unie o emisích výfukových plynů ze strany výrobce vozidla majetková újma, vůči výrobcí přiznán nárok na plné zproštění [důsledků] pořízení vozidla, tedy aby mu byly nahrazeny náklady vynaložené na pořízení vozidla – a to popřípadě oproti předání dotčeného vozidla a převodu vlastnického práva k němu a se započtením hodnoty případného dalšího prospěchu, který nabyvatel získal v důsledku pořízení daného vozidla. Považuje to za možné tím spíše, pokud je účelem ustanovení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/46/ES ze dne 5. září 2007 rovněž ochrana svobody rozhodování individuálního nabyvatele vozidla ve smyslu uvedeném výše v bodě 1.

Nárok s tímto obsahem lze koneckonců snadno a přinejmenším obvykle poměrně přesně i co do výše určit bez opatření si znaleckého posudku; pouze je třeba odhadnout očekávatelný celkový počet ujetých kilometrů, který je třeba zohlednit při výpočtu *compensatio lucri cum damno*, což však nepůsobí velké obtíže. Tento nárok poskytuje nabyvateli vozidla plnou ochranu proti vzniku újmy, protože veškerá újma, která mu vznikla, je kompenzována.

Předkládající senát neshledává „sankci“ spočívající v tomto nároku na náhradu škody neúměrnou nebo nepřiměřenou, protože výrobce vozidla musí uhradit pouze újmu vzniklou nabyvateli a na oplátku obdrží prospěch, který nabyvatel získal v důsledku pořízení daného vozidla – ať již prostřednictvím předání dotčeného vozidla a převodu vlastnického práva k němu, či na základě započtení hodnoty jiného získaného prospěchu. Pokud je to technicky možné, může pak vozidlo uvést do řádného stavu a znovu je zcizit a snížit tak ztrátu, která mu vznikla v důsledku protiprávního jednání.

Nárok na náhradu částky odpovídající pouze rozdílu v hodnotě majetku, jenž vznikl v důsledku ekonomicky nevýhodného pořízení vozidla, které neodpovídá požadavkům stanoveným právem Evropské unie, je naproti tomu nevýhodný pro nabyvatele vozidla. Je tomu tak zejména tehdy, pokud je za škodu, za kterou se poskytuje náhrada, považována pouze částka, o kterou nabyvatel dané vozidlo vzhledem k rizikům spojeným s nepřipustným odpojovacím zařízením pořídil předraženě [viz rozsudek Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr) ze dne 26. června 2023, sp. zn. VIa ZR 335/21, bod 40].

Zejména v případě nejistoty ohledně toho, zda bude vozidlo v budoucnosti vzhledem k tomu, že neodpovídá požadavkům stanoveným právem Evropské unie, vyřazeno z provozu, a ve skutečnosti v každém případě tehdy, pokud je výše

rozdílu v hodnotě majetku sporná, není právě snadné dokonce ani tuto posledně uvedenou částku vyčíslit bez nákladného znaleckého posudku. Vychází-li se stejně, jako to činí Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr) (rozsudek ze dne 26. června 2023, sp. zn. VIa ZR 335/21, bod 42 *in fine* a bod 76), pro účely stanovení výše rozdílu v hodnotě majetku pouze z doby uzavření smlouvy, panuje vždy nejistota ohledně toho, zda vozidlo – viděno z perspektivy dne rozhodného pro stanovení výše škody – v budoucnosti bude vyřazeno z provozu. Tato nejistota však může panovat ještě i v den konání posledního ústního jednání, při němž jsou projednávány skutkové okolnosti věci. Proto může při stanovení výše škody hrát určitou roli i v případě, že se pro účely stanovení výše škody odchýlí od judikatury Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr) vychází z doby konání tohoto jednání.

Tento aspekt vyvolává pochybnosti o tom, zda nabyvateli vozidla, které, pokud jde o jeho emise výfukových plynů nebo jeho systém regulace emisí, nesplňuje požadavky stanovené právem Evropské unie, v důsledku omezení jeho nároku vůči výrobci vozidla, který porušil ustanovení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/46/ES ze dne 5. září 2007, na nárok na pouhou náhradu částky představující zmenšení majetku vzniklé nabyvateli díky pořízení daného vozidla, není způsobem, který je v rozporu s právem Evropské unie, nadměrně ztíženo získání přiměřené náhrady škody (viz rozsudek Soudního dvora ze dne 21. března 2023, C-100/21, bod 93).

Při bližším posouzení nejsou k dispozici prakticky žádná vodítka naznačující, jakým způsobem by mohl být nárok na náhradu škody s takovýmto obsahem vyčíslen. Rozdíl v hodnotě majetku lze totiž jen stěží spolehlivě vyčíslit, protože není zřejmé, jak se věci vyvinou v budoucnu, to znamená, jaká bude reakce státních orgánů a jaké technické možnosti budou nalezeny za účelem odstranění případných (doposud) existujících nepřipustných obvodů a ovládacích prvků, jakož i nepříznivých dopadů úprav konfigurace řídicího systému vozidla. Je tomu tak zejména tehdy, pokud má být v souladu s vyjádřeními Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr) uvedenými v jeho rozsudku ze dne 26. června 2023 (sp. zn. VIa ZR 335/21), bod 42 *in fine* a bod 76, pro stanovení výše rozdílu v hodnotě majetku, který je třeba nahradit, rozhodující porovnání hodnoty majetku vztahené výlučně k době uzavření smlouvy, ale i tehdy, pokud se v tomto ohledu vychází z doby konání posledního ústního jednání, při němž jsou projednávány skutkové okolnosti projednávané věci, a to dokud je další vývoj ohledně daného vozidla ještě nejistý, například protože je zatím nejasné, zda bude nařízeno jeho vyřazení z provozu nebo zda budou nutná nějaká technická opatření, která popřípadě mohou být spojena s jinými negativy.

Na rozdíl od toho, co bez bližšího odůvodnění uvádí Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr) (výše uvedený rozsudek, bod 78), lze v případě sporu výši rozdílu hodnoty majetku jen stěží vyčíslit bez znaleckého posudku a nejistotě, kterou lze více či méně překonat pouze odhadem výše škody, se prakticky nelze vyhnout dokonce ani po opatření si znaleckého posudku. Soudce, kterému byla daná věc přidělena, každopádně – zajisté stejně jako většina jeho kolegů – nemá

odborné znalosti potřebné k tomu, aby na základě kritérií stanovených Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr) v bodě 76 výše uvedeného rozsudku byl náznakem náležitě odhadl „škodu představovanou rozdílem v hodnotě majetku“. Není technik a nemá ani vzhled do praxe orgánů schvalujících motorová vozidla, v důsledku čehož není na základě svých odborných znalostí ani v náznaku s to posoudit kritéria, která Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr) v bodě 76 výše uvedeného rozsudku považoval za relevantní, a to negativa spojená s používáním nepřípustného odpojovacího zařízení, zejména riziko vydání správních rozhodnutí, rozsah provozních omezení, která přicházejí v úvahu, a pravděpodobnost výskytu takovýchto omezení s ohledem na okolnosti konkrétního případu, a už vůbec ne ve vztahu ke dni uzavření smlouvy. Platí to tím spíše v případě, že se technické skutečnosti, na kterých má být odhad výše škody založen, stanou předmětem sporu. Ani ostatní členové předkládajícího senátu nejsou vyškolení technici a pokud je příslušnému samosoudci známo, rovněž nemají bližší vzhled do praxe schvalovacích orgánů. Soudci, kterému byla daná věc přidělena, není ani známo, že by některý ze soudců Landgericht Duisburg (zemský soud v Duisburgu) vůbec byl technik a měl odborné znalosti potřebné pro posouzení otázek, které v projednávané věci přicházejí v úvahu.

Samosoudce ani předkládající senát sestávající z kolegia soudců není vzhledem ke svým nedostatečným odborným znalostem bez soudního znalce s to odhadnout ani závažnost konkrétního protiprávního jednání zakládajícího odpovědnost za škodu z hlediska cíle spočívajícího v dodržování určitých mezních hodnot emisí, stanoveného unijním právem, kterou Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr) (výše uvedený rozsudek, bod 77) považoval za relevantní pro stanovení výše nároku na náhradu škody. Předkládající senát totiž není s to bez nákladného odborného poradenství založeného na měřeních ani náznakem určit nebo být i jen odhadnout, jaké emisní hodnoty vozidlo vykazuje v důsledku daného protiprávního jednání a jaké by vykazovalo, pokud by k protiprávnímu jednání nedošlo.

Situaci dále ztěžuje okolnost, že osoby uplatňující nároky často – jako je tomu i v projednávané věci (podrobně strana 31 žaloby, list 32 spisu) – tvrdí, že úprava konfigurace řídicího systému vozidla provedená za účelem odstranění nezákonnosti vozidla má nepříznivé dopady, a výrobci vozidel je následně zpravidla popírají – v projednávané věci žalovaná rovněž tvrdí, že dané vozidlo v důsledku tvrzených vad neztratilo na hodnotě a že nedošlo ke zkrácení jeho životnosti (strana 46 vyjádření k žalobě, list 266 spisu), což znamená i popření snížení hodnoty v důsledku aktualizace softwaru, která byla podle jejího tvrzení již nainstalována (strana 15 podání žalované ze dne 14. července 2022, list 785 spisu), samosoudci příslušnému v projednávané věci není znám žádný případ, kdy by výrobce připustil negativa úpravy konfigurace řídicího systému vozidla provedené za účelem odstranění nezákonnosti vozidla tvrzená osobou uplatňující nárok –, v důsledku čehož musí být i za účelem zjištění těchto negativ, která je nutně třeba zohlednit při výpočtu rozdílu v hodnotě majetku, opatřeny znalecké posudky, které mohou být velmi nákladné.

V případě, že důkazní břemeno nese osoba uplatňující nárok, musí podle německého procesního práva znalecké posudky, které je třeba opatřit, zálohově uhradit tato osoba, což osoba, která si nesjednala příslušné pojištění právní ochrany, zpravidla není s to zvládnout, alespoň ne bez dalšího. Dokonce i v případě, že by osoba uplatňující nárok, která nemá pojištění právní ochrany, mohla zálohu na potřebný znalecký posudek zaplatit, tak zpravidla neučiní s odůvodněním, že „se to nevyplatí“, protože odškodnění, které popřípadě lze dodatečně získat, není natolik vysoké, aby se jí s ohledem na procesní rizika (riziko úplné nebo částečné neprokazatelnosti) vyplatilo podstoupit riziko úhrady zálohy na náklady na odměnu znalce, která se zpravidla pohybuje minimálně na střední úrovni čtyřmístných částek v eurech. Tak je tomu zejména s ohledem na judikaturu Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr), podle které odškodnění, které lze dodatečně získat, činí nanejvýš 15 % kupní ceny (horní hranice) – 5 % kupní ceny (dolní hranice) = 10 % kupní ceny. Namísto je obava, že velký počet nabyvatelů vozidel, která nesplňují požadavky stanovené právem Evropské unie ohledně emisí výfukových plynů a systému regulace emisí, upustí od vymáhání plné náhrady snížení hodnoty majetku, která jim náleží podle vyjádření Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr), čistě kvůli nákladům, respektive že nebude trvat na provedení dokazování, které je v tomto ohledu nezbytné, což v konečném důsledku vede ke stejnému výsledku.

Tomuto problému se lze bez obtíží vyhnout v případě stanovení výše nároku nabyvatele na náhradu škody ve výši náhrady pořizovacích nákladů, a to popřípadě po odečtení hodnoty získaného prospěchu a oproti vrácení vozidla.

Navíc v případě přiznání pouze nároku na náhradu pouhého rozdílu v hodnotě v majetku, který je třeba vyčíslit konkrétní částkou a který lze jen odhadnout a ve skutečnosti ho nelze spolehlivě zjistit, podle předkládajícího senátu hrozí nebezpečí, že nabyvatel nakonec s ohledem na nedostatečné možnosti jeho zjištění neobdrží přiměřenou náhradu škody.

Má-li se stejně, jako to činí Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr), za to, že pro účely stanovení výše rozdílu v hodnotě majetku je relevantní doba uzavření smlouvy, může se v extrémním případě stát, že nabyvateli vozidla bude vozidlo do měsíce od jeho pořízení vyřazeno z provozu, ale on kvůli tomu neobdrží náhradu škody ve výši takřka 100 % kupní ceny, nýbrž pouze náhradu, která je výrazně nižší, podle judikatury Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr) (rozsudek ze dne 26. června 2023, sp. zn. VIa ZR 335/21) nanejvýš 15 % kupní ceny. Snadno si lze představit i méně extrémní nežádoucí případy „nesprávného odhadu“, které mají za následek, že nabyvatel neobdrží skutečně přiměřenou náhradu škody.

I v případě, že se vychází z doby konání posledního ústního jednání, při němž jsou projednávány skutkové okolnosti věci, může – byť zřejmě ne v tak extrémní míře jako v případě, který byl výše příkladmo uveden jako první, – dojít k nedostatečné kompenzaci. Nabyvateli vozidla se totiž může přihodit i to, že mu jeho vozidlo bude vyřazeno z provozu ještě měsíc po konání posledního ústního jednání, při němž jsou projednávány skutkové okolnosti věci, takže zmenšení hodnoty

majetku, ke kterému u něj došlo, bude větší než zmenšení hodnoty majetku odhadnuté v době konání posledního ústního jednání; tak je tomu zejména tehdy, pokud by náhrada škody měla být omezena na 15 % kupní ceny. I v tomto ohledu přichází v úvahu takřka neomezené množství dalších případů nesprávného odhadu, jejichž důsledkem je nepřiměřené odškodnění nabyvatele vozidla a které zavádávají příčinu k obavám.

Jak vyplývá již z výše uvedeného, pochybnosti předkládajícího senátu vzbuzují zejména vyjádření Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr) ohledně horní hranice odhadnuté škody, která má činit 15 % kupní ceny: Předkládajícímu senátu se zdá být zcela zřejmé, že některým pořizovatelům vozidel, která porušují unijní předpisy o emisích výfukových plynů, je takovým omezením výše nároku na náhradu škody způsobem, který je v rozporu s požadavky stanovenými právem Evropské unie, znemožněno získání přiměřené náhrady škody, protože škoda, která jim vznikla, je ve skutečnosti vyšší než 15 % kupní ceny. Předkládající senát nevidí důvod pro to, proč by se rozdíl v hodnotě majetku měl nutně omezovat na tuto poměrnou část kupní ceny [výše uvedený rozsudek Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr), body 73 a 75].

Ze stejných důvodů předkládající senát rovněž považuje přinejmenším za možné, že – zcela nezávisle na horní hranici částky, kterou lze přiznat jako náhradu a jejíž výše činí 15 % kupní ceny – je některým pořizovatelům vozidel porušujících unijní předpisy o emisích výfukových plynů prostřednictvím omezení nároku na náhradu škody na částku, o kterou pořizovatel dané vozidlo vzhledem k rizikům spojeným s nepřipustným odpojovacím zařízením pořídil předraženě [viz rozsudek Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr) ze dne 26. června 2023, sp. zn. VIa ZR 335/21, bod 40] způsobem, který je v rozporu s požadavky stanovenými právem Evropské unie, znemožněno získání přiměřené náhrady škody, protože škoda, která jim vznikla, je ve skutečnosti vyšší než tato částka.

Nebezpečí případné nedostatečné kompenzace, které z tohoto hlediska hrozí, se rovněž lze snadno vyhnout tím, že se výše nároku nabyvatele na náhradu škody vůči výrobci vozidla, které nespĺňuje právní požadavky stanovené Evropskou unií, pokud bude požadováno, vypočte na základě náhrady nákladů na pořízení tohoto vozidla, – a to popřípadě oproti předání dotčeného vozidla a převodu vlastnického práva k němu a se započtením hodnoty dalšího prospěchu získaného v důsledku pořízení daného vozidla.

Předkládající senát tedy má pochybnosti v tom smyslu, zda je omezení nároku na náhradu škody uplatněného nabyvatelem vozidla, které nespĺňuje požadavky stanovené právem Evropské unie, vůči jeho výrobci, který porušil ustanovení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/46/ES ze dne 5. září 2007, na nárok na náhradu rozdílu v hodnotě majetku vyčísleného konkrétní částkou v souladu s požadavky stanovenými právem Evropské unie, a to zejména tehdy, pokud je rozdíl, který je v tomto ohledu třeba nahradit, ze strany Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr) v jeho rozsudku ze dne 26. června 2023 (sp. zn. VIa ZR 335/21), který byl mnohokrát citován výše, navíc omezen

„směrem nahoru“. Rozhodnutí o této otázce však přísluší Soudním dvoru, nikoli předkládajícímu senátu, článek 267 SFEU.

Předkládající senát nemá pravomoc ani k tomu, aby posoudil, do jaké míry omezení nároků nabyvatele vozidla, které nesplňuje požadavky stanovené právem Evropské unie, na nárok na náhradu rozdílu v hodnotě majetku vzniklého v důsledku nevýhodného pořízení, zakazuje i ochrana spotřebitele upravená v unijním právu – žalobce je, jak se jeví z dosavadního stavu věci, spotřebitel, článek 267 SFEU.

3.

Projednávanou věc je proto Soudnímu dvoru na základě článku 267 SFEU třeba předložit i s žádostí o rozhodnutí o otázkách 10 až 13 formulovaných ve výroku tohoto rozhodnutí.

Odpovědi na tyto otázky jsou totiž relevantní pro další projednávání a vyřešení projednávané věci. Žalobce se domáhá vrácení kupní ceny oproti *compensatio lucri cum damno*, které by mu podle výkladu obsahu práva Evropské unie poskytnutého Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr) nemohlo být na základě § 823 odst. 2 BGB přiznáno. Žalobci lze to, čeho se domáhá, přiznat pouze, pokud je přinejmenším v jeho případě odpověď na alespoň jednu z otázek 10 a 11 formulovaných ve výroku tohoto rozhodnutí kladná, zatímco v opačném případě mu to, čeho se domáhá, přiznat každopádně nelze. Je-li v jeho případě odpověď kladná, i pokud jde o dvanáctou otázku a popřípadě i třináctou otázku, nárok, který mu lze přiznat, se podle judikatury Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr) ještě sníží. Po opětovném přezkoumání totiž přinejmenším vzhledem k současnému stavu projednávané věci neexistují dostatečné indicie naznačující, že by se žalovaná protiprávního jednání dopustila úmyslně, a to s ohledem na argumentaci žalované uvedené v usnesení předkládajícího senátu ze dne 26. dubna 2023 a rozporné účinky obvodů dotčených v projednávané věci na různé druhy emisí produkované daným vozidlem, popsané v usnesení předkládajícího senátu ze dne 26. dubna 2023. Příčinou těchto rozporných dopadů je zejména i regulace otevírání a zavírání větrací mřížky chladiče a její vliv na chlazení motoru.

(Nennecke)

Ověřeno

Soudní tajemník

Landgericht Duisburg (zemský soud v Duisburgu)